МОТИВИ
КЪМ ПРОЕКТА НА
НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ВОДЕНЕ, СЪХРАНЯВАНЕ И ДОСТЪП ДО РЕГИСТЪРА ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ ПО ЧЛ. 760е ОТ ТЪРГОВСКИЯ ЗАКОН

1. Причини, които налагат приемането на проекта на наредбата:

Със Закона за изменение и допълнение на Търговския закон (ЗИД ТЗ), приет от Народното събрание на 18 септември 2024 г. и обнародван в „Държавен вестник“ бр. 82 от 27 септември 2024 г., беше усъвършенствана уредбата във връзка със създаване на регистър по несъстоятелност при Министерството на правосъдието. Съгласно чл. 760е от Търговския закон (ТЗ), актовете в производството по несъстоятелност на предприемача се вписват или обявяват в регистъра по несъстоятелност, който се води и поддържа от Министерството на правосъдието. Регистърът по несъстоятелност е публичен и се води в електронна форма. Член 760е, ал. 3 ТЗ предвижда, че министърът на правосъдието издава наредба за условията и реда за водене, съхраняване и достъп до регистъра по несъстоятелност. В чл. 760е, ал. 4 ТЗ се предвижда, че Министерството на правосъдието събира такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет, за предоставяне на следните услуги от регистъра по несъстоятелност: вписване и обявяване на актове; издаване на удостоверение; извършване на писмена справка; издаване на заверено копие на хартиен носител от електронен образ на заявление или приложения към него; предоставяне на базата данни или част от нея. Съгласно § 26, т. 1 от преходните и заключителните разпоредби към ЗИД ТЗ (ДВ, бр. 82 от 2024 г.), в 6-месечен срок от влизането му в сила министърът на правосъдието следва да издаде наредбата по чл. 760е, ал. 3 от Търговския закон.

Съгласно чл. 760в ТЗ относно производството по несъстоятелност на предприемача се прилагат съответно разпоредбите относно производството по несъстоятелност за едноличния търговец. По подобен начин разпоредбата на чл. 798 ТЗ предвижда, че доколкото в глава петдесет и девета „Производство по стабилизация на предприемача“ няма особени разпоредби, за производството по стабилизация на предприемача се прилагат съответно разпоредбите относно производството по стабилизация за едноличния търговец. Предвид изложеното, в регистъра по несъстоятелност на Министерството на правосъдието следва да се вписват всички обстоятелства и да се обявяват всички актове, за които има изрично изискване в съответните разпоредби на ТЗ, приложими към едноличните търговци относно производството по несъстоятелност, производството по стабилизация и производството по установяване на условията за погасяване на задължения.

Правната уредба, предмет на регулиране в проекта на Наредбата, е съобразена и изискванията на Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май, 2015 г. относно производството по несъстоятелност (ОВ, L 141/19 от 5 юни 2015 г.) (Регламент (ЕС) 2015/848). Съгласно член 24 от Регламент (ЕС) 2015/848 държавите членки създават и поддържат на своята територия един или повече регистри, в които се публикува информация относно производства по несъстоятелност („регистри по несъстоятелност“). Тази информация се публикува във възможно най-кратък срок след образуване на производството. Информацията, която следва да се оповести публично, е посочена в член 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2015/848, но съгласно параграф 3 държавите членки могат да включват документи или допълнителна информация в националните си регистри по несъстоятелност. В член 25 от Регламент (ЕС) 2015/848 е предвидено изискване за взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност, за да се предостави достъп до задължителната информация и всички други документи или информация в националните регистри по несъстоятелност на държавите членки чрез европейския портал за електронно правосъдие. Следователно, като национален регистър, който съдържа информация за производствата по

несъстоятелност, новият регистър по несъстоятелност следва да е свързан в система съгласно член 25 от регламента.

Наредба № 9 от 2023 г. за условията и реда за предоставяне от Висшия съдебен съвет на информацията по чл. 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност, както и данни относно производствата по несъстоятелност, стабилизация и погасяване на задължения, е издадена от Висшия съдебен съвет (обн., ДВ, бр. 93 от 2023 г.) след съгласуване с министъра на правосъдието. По реда на тази наредба се осъществяват взаимодействието и обменът на информация между Висшия съдебен съвет (ВСС) и Министерството на правосъдието в изпълнение на чл. 377а от Закона за съдебната власт. Висшият съдебен съвет предоставя на Министерството на правосъдието данни за делата по несъстоятелност посредством автоматизиран обмен на данни чрез интеграция между автоматизираните системи за управление на съдебни дела, използвани в съдилищата на Република България, и информационните системи на Министерството на правосъдието. Данните по делата за несъстоятелност, предоставяни от ВСС на Министерството на правосъдието, са съгласно съществуващи кодове в Номенклатура на статистически кодове по граждански, търговски и фирмени дела в раздел „Производство по несъстоятелност“ и раздел „Производство по стабилизация на търговец“.

В производствата по несъстоятелност, стабилизация и погасяване на задължения на предприемача преобладават случаите, в които вписването и обявяването на актове се извършва въз основа на съдебен акт, изпратен служебно от съда до регистъра. Изключения са случаите, в които се обявяват актове по заявление на синдика, например списък на приетите вземания съгласно чл. 689 ТЗ и сметка за разпределение – чл. 727 ТЗ. Тъй като актовете на съда подлежат на изпълнение и незабавно вписване и обявяване, може да се очаква, че няма да е необходимо извършване на преценка дали са настъпили обстоятелства и подлежащите на обявяване и вписване актове.

Проектът на Наредбата съобразява приложимите изисквания на Закона за електронното управление и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, с оглед на факта, че регистърът по чл. 760е ТЗ е публичен и се води в електронна форма. Като такъв, регистър следва да бъде доверен автентичен източник на данни, както и да осигурява възможност за предоставяне на административни услуги от регистъра и по електронен път посредством електронна административна услуга.

В проекта на Наредбата се предвиждат и правила, които осигуряват защита на личните данни в регистъра. Обстоятелствата се вписват и актовете се обявяват без информацията, представляваща лични данни по смисъла на Закона за защита на личните данни, с изключение на информацията, за която със закон се изисква да бъде обявена.

2. Правна уредба в проекта на Наредба за условията и реда за водене, съхраняване и достъп до регистъра по несъстоятелност по чл. 760е от Търговския закон

Съдържанието и структурата на проекта на нормативния акт са съобразени с изискванията на Закона за нормативните актове (ЗНА) и Указ № 883 от 1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове (обн, ДВ, бр. 39 от 1974 г.). Основните разпоредби са структурирани в раздели „Общи положения“, „Водене на регистъра“, „Съхраняване и достъп до регистъра“.

В раздел I „Общи положения“ са уредени основните правила във връзка с предмета на регулиране – съдържание на регистъра, постъпваща информация и възможност за предоставяне на електронни административни услуги. Регистърът се води и поддържа от Министерството на правосъдието и представлява структурирана база данни в електронна форма, която съдържа информация относно обстоятелствата и актовете в производствата по несъстоятелност, стабилизация и погасяване на задължения на предприемача, които подлежат на вписване съгласно Търговския закон и Регламент (ЕС) 2015/848. Регистърът

е публично достъпен на Единния портал на органите на изпълнителната власт в сектор Правосъдие. Регистърът е част от Автоматизираната информационна система за производство по несъстоятелност и стабилизация (АИСПНС), която съдържа и друга информация, свързана с производствата по несъстоятелност, стабилизация и погасяване на задължения.

Условията и редът за водене на регистъра са подробно уредени в раздел II „Водене на регистъра“. В регистъра се открива електронна партида на предприемача след получаване на първия акт, подлежащ на обявяване или вписване. Електронната партида съдържа раздели „Данни за предприемача“, „Стабилизация“, „Несъстоятелност“ и „Погасяване на задължения“, чието съдържание е подробно уредено. Към електронната партида се води дело в електронна форма, в което се прилагат заявленията, документите, удостоверяващи вписаните обстоятелства, обявените актове и други документи. Всяко вписване и обявяване на обстоятелства и актове в регистъра получава регистърен номер, който е публичен.

В предвидените от закона случаи вписването на обстоятелства и обявяването на актове в регистъра се извършва незабавно въз основа на акт на съда, който се изпраща от съда на Министерството на правосъдието чрез системата по чл. 26, ал. 2 от Закона за електронното управление или чрез интеграция на регистъра с Единната информационна система на съдилищата. Актът се изпраща и във вид, съобразен с изискванията на чл. 64 от Закона за съдебната власт относно защитата на личните данни и на класифицираната информация. Вписването и обявяването на актове, които не се извършват служебно въз основа на акт на съда, се заявяват чрез заявление по образец съгласно приложение № 1, който се публикува в АИСПНС. Към заявлението се прилагат доказателства за настъпване на заявените обстоятелства или подлежащите на обявяване актове, както и за платена държавна такса, когато е дължима и не е платена по електронен път. Предвидени са правила за отстраняване на недостатъци на заявлението, както и правила за отстраняване на грешки и непълноти, допуснати при вписване на обстоятелства, заличаване на вписвания или обявяване на актове в регистъра.

Предвидени са правила за водене и съхраняване на регистъра в раздел III от проекта на Наредба. Регистърът се води по начин, който гарантира сигурността на съдържащата се в него информация съгласно Закона за киберсигурност и чл. 12, ал. 4 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги (обн, ДВ, бр. 5 от 2017 г.). Обстоятелствата и актовете се обявяват в регистъра без лични данни по смисъла на член 4, точка 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119/1 от 4 май 2016 г.), с изключение на данните, които със закон се изисква да бъдат обявени. Подлежащите на обявяване и вписване актове се публикуват при спазване на изискванията на чл. 64 на Закона за съдебната власт относно защитата на личните данни и на класифицираната информация. Информацията в регистъра относно лични данни като единен граждански номер, личен номер на чужденец, място и дата на раждане, не е публично достъпна.

Достъпът до вписаните обстоятелства и обявените актове в регистъра е свободен и безплатен. Регистърът осигурява възможност за извършване на справки чрез публичния интерфейс на регистъра или информационната система за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX). Справките чрез публичния интерфейс на регистъра се извършват чрез търсене по определени критерии, които позволяват идентификация на предприемача и делото, във връзка с което се вписват или обявяват актове и обстоятелства в регистъра. В допълнение на свободния достъп, регистърът предоставя по заявление и срещу заплащане на такса следните административни услуги: издаване на удостоверение, извършване на писмена справка за вписани обстоятелства, издаване на заверено копие на хартиен носител от електронен образ на заявление или

приложения към него. Заявлението за предоставяне на административна услуга се подава по образец съгласно приложение № 2. Образецът се публикува в Автоматизираната информационна система за производство по несъстоятелност и стабилизация. Заявлението може да бъде подадено и в електронна форма през публично достъпен интерфейс в АИСПНС.

Предвидени са правила за съхраняване на данни и документи от регистъра, съобразени с приложимото законодателство. При спазване на принципите на оперативна съвместимост регистърът осъществява обмен на данни с регистър БУЛСТАТ и търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. За осигуряването на условия за функционирането на регистъра, служителите може да извършват справки чрез отдалечен достъп чрез информационната система за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX) до следните данни в регистъра на населението – Национална база данни „Население“: име, ЕГН, дата и място на раждане, постоянен и настоящ адрес на лицата. В заключителните разпоредби са уредени правила във връзка с влизането в сила на наредбата и предоставянето на административните услуги от регистъра.

3. С приемането на проекта на Наредбата се цели:

3.1. предоставяне на качествени, ефективни и леснодостъпни електронни услуги за гражданите и бизнеса, чрез създаване, поддържане и развитие на функционален и надежден електронен регистър за производствата по несъстоятелност, стабилизация и погасяване на задължения на предприемачите;

3.2. укрепване на вътрешния пазар и финансовата стабилност чрез защита на надеждността на стопанския оборот и осигуряване на по-висока степен на правна сигурност в икономическия, обществения и стопанския живот.

4. В резултат от прилагането на проекта на Наредба се очакват следните резултати:

4.1. осигурена публичност на актовете и обстоятелствата, подлежащи на обявяване и вписване регистъра по несъстоятелност по чл. 760е ТЗ;

4.2. възможност за използване на услугите от регистъра по несъстоятелност по чл. 760е ТЗ, включително и по електронен път.

5. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

За изпълнение на предложения акт ще се наложат промени и надграждане на функционалностите на Автоматизираната информационна система за производство по несъстоятелност и стабилизация с цел предоставяне на предвидените в чл. 760е, ал. 4 ТЗ административни услуги. Необходимите допълнителни средства за промените и надграждането на системата са в размер 216 000 лв., които не са разчетени по проекта на бюджет на Министерството на правосъдието за 2025 г. в рамките на предложените с проекта на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. капиталови разходи за електронно управление и информационни и комуникационни технологии.

6. Други

Проектът на постановление не съдържа разпоредби, въвеждащи в българското законодателство норми на правото на Европейския съюз.

Проектът не съдържа разпоредби, свързани с въвеждане на регулаторни режими.

На основание 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове проектът на Наредба за условията и реда за водене, съхраняване и достъп до регистъра по несъстоятелност по чл. 760е от Търговския закон следва да бъде публикуван на интернет страницата на Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации, като на заинтересованите лица се предостави 30-дневен срок за предложения и становища.